

endelig afsluttes Bogen med en Redegørelse for de kunstige Spindestoffer af Civilingeniør Niels Lichtenberg.

Som det var at vente, er et Værk af denne Art ikke ensartet, idet de forskellige Bidragydere er gaaet til Sagen fra ret forskellige Synspunkter. Man studser en lille Smule over Titlen „Vore Klæder“, som ikke helt dækker Indholdet, især af den Grund, at de i Bogen behandlede Spindestoffer anvendes til meget andet end Klæder.

Iøvrigt er der meget godt at sige om denne lille Bog, hvor man finder fyldige og rigtige Oplysninger om en Række tekniske og erhvervsgeografiske Spørgsmaal, som er af almen Interesse, og som ikke blot bør finde Anvendelse i Geografiundervisningen, men finde en betydelig større Læsekreds end Faggeografernes.

Niels Nielsen.

Kurt Wegener: Wissenschaftliche Ergebnisse der deutschen Grönland-Expedition Alfred Wegener 1929 und 1930—1931. Band V. und Bd. VII. 91 (73), (27 × 16 cm), Ill. Verlag von F. A. Brockhaus. Leipzig 1940.

De videnskabelige Resultater af Alfred Wegeners Ekspeditioner til Grønland 1929—31, som tidligere er omtalt her i Tidsskriftet, er nu afsluttede med Udgivelsen af Bd. V og Bd. VII af oven citerede Værk. Bd. V indeholder Redegørelser for en Række geodætiske Arbejder af Professor, Dr. Karl Weiken. De enkelte Afsnit omhandler de geografiske Stedsbestemmelser, Tyngdekraftmaalinge med Pendul samt Registrering af Vindhastigheder paa Veststationen.

Navnlig det mellemste Afsnit, Tyngdekraftmaalingerne, har betydelig Interesse, men det vil føre for vidt her at komme ind paa Enkeltheder i denne Fremstilling. Derimod er der Grund til at give en kort Oversigt over de samlede Resultater af Ekspeditionens Arbejder, fordi disse paa adskillige Felter har tilvejebragt nye Erfaringer, som allerede nu er saa afklarede, at de bør kendes af en større Kreds.

De Spørgsmaal, som i særlig Grad interesserede Alfred Wegener og hans Medarbejdere, og som var den egentlige Baggrund for Igangsættelsen af dette store Foretagende, var knyttet dels til Indlandsisen og dels til Grønlands Klima med særlig Henblik paa den Rolle, Grønland maatte spille for Vejret i Vesteuropa. I anden Række maa nævnes Ekspeditionens antropologiske, etnografiske og biologiske Arbejder, som i det nu tilendebragte Værk er blevet fyldigt behandlede.

Wegeners Plan gik som bekendt ud paa Oprettelsen af 3 Statio-

ner paa Indlandsisen, en vestlig, en østlig og en central, hver med den Opgave eet Aar igennem at foretage sammenhængende, meteorologiske Observationer. Som mindste Program opstillede Wegener Observationer ved Jordoverfladen af Temperatur, Vind, Vandindhold og Lufttryk, og ikke blot blev dette gennemført, men desuden et betydeligt Antal Maalinger af Højdevinde.

Iagttagelserne fra Randstationerne viser det meget typiske allerede længe kendte Fænomen „Tyngdevinden“, en Faldvind, som fra Indlandsisens centrale Dele glider ud over Randene; dens Hastighed er i Reglen mellem 4 og 8 m i Sekundet. Paa Grundlag af Observationerne fra Centralstationen (Eismitte) synes det godtgjort, at Tyngdevinden samvirker med en svag almindelig Luftbevægelse, som hidrører fra de fra Polarbækkenet mod Syd bortstrømmende kolde Luftmasser.

Temperaturobservationerne er sammenstillet i meget anskuelige Tabeller og Diagrammer, som viser det karakteristiske Forhold, at de laveste Temperaturer paa Indlandsisen indtræffer i 2 Perioder. Paa Veststationen indtræffer saaledes et Temperaturminimum i December og et i Februar, medens Januar er adskilligt varmere. En lignende Temperaturgang træffes ved Eismitte, idet November og Januar her er koldere end December, og lignende Forhold genfindes paa Øststationen. Nedenstaaende Tabel viser Enkelthederne i dette ejendommelige Forhold:

	Umanak 25 m	Veststation 954 m	Eismitte 3030 m	Øststation 40 m	Scoresbysund 17 m
1930					
August	+ 7,7	— 0,4	— 17,4	—	+ 3,9
September	+ 4,4	— 3,5	— 21,6	—	+ 0,4
Oktober	— 2,8	— 13,1	— 34,7	— 10,8	— 6,8
November	— 6,2	— 17,9	— 43,2	— 18,7	— 13,1
December	— 8,7	— 19,4	— 38,5	— 15,0	— 10,2
1931					
Januar	— 7,0	— 16,3	— 40,5	— 24,7	— 17,3
Februar	— 14,2	— 24,0	— 47,9	— 25,8	— 17,7
Marts	— 18,2	— 22,8	— 40,3	— 23,2	— 18,7
April	— 10,8	— 16,0	— 31,0	— 12,3	— 8,0
Maj	— 0,4	— 4,6	— 20,3	— 11,4	— 5,1
Juni	+ 6,4	+ 0,8	— 15,6	—	— 2,1
Juli	+ 10,0	+ 2,7	— 11,2	—	— 5,6
Aar	— 3,3	— 11,2	— 30,2	(— 17,7)	— 8,4

Paafaldende er endvidere det stærke, vertikale Temperaturfald, som største Delen af Aaret er mere end 1° pr. 100 m.

Indlandsisens Isøkonomi er tidligere omtalt. Det er i denne Sammenhæng af Betydning, at Snefaldsmaalingerne kan antages at give Nedbør og Tilvækst med stor Nøjagtighed. Temperaturmaalinger og Vægtfyldemaalinger til ca. 15 m's Dybde giver et værdifuldt Supplement til Kochs og Wegeners Arbejde fra 1912—13.

Istykkelsemaalingerne har givet følgende Resultat:

Istykkelse	Undergrundens Højde over Havet
359 m	611 m
314 »	656 »
336 »	634 »
617 »	368 »
750 »	460 »
1280 »	290 »
1280 »	290 »

I en Afstand af 82 km fra Kysten i en Højde af 1890 m fandt man Istykkelse paa ca. 1500 m, og i 120 km Kystafstand i en Højde af 2120 m fandt man ca. 1800 m.

Det er ikke gørligt i Enkeltheder at referere de mangesidige Resultater af dette store Arbejde, men enhver Geograf eller Geofysiker finder heri en Rigdom af Stof, nyt Forskningsmateriale og nye Synspunkter. Saavel Arbejdet i Marken som Bearbejdelsen fortjener den største Anerkendelse. Fra dansk Side vil man endvidere glæde sig over, at man herigennem har tilvejebragt et værdigt Minde over Alfred Wegener, der gennem sit mangeaarige frugtbare og loyale Samarbejde med dansk Videnskab opnaede en Agtelse og Værdsættelse i vort Land, som er blevet faa andre udenlandske Videnskabsmænd til Del.

Niels Nielsen.